

313 *meslo pruh* – 318 *tě líčci* (duál) ta líčka – 319 *u biele* v bílé barvě – 320 *tě ta* (líčka) – 321 *nezbyvše nepozbyvše* – 323 *zelenásta* (duál) zelenala – 327 *spenši* sepravši – 328 *zatvočivši zavřevši* – 329 *tiši se* utichla – 330 *lichý* nespravedlivý, podvodný, zlý – 331 *bitie tvořiechu* bili – 332 *nořiechu* se ronily se, tekly – 333 *z jejie oči jasnú* (duál) z jejích jasných očí – 334 *čilú nečasnú* v zlé, kruté chvíli – 336 *pest hanba* – 338 *milejí* milejší – 346 *kvúci* kvetoucí – 349 *zahnávše* je zajevše do něho – 355 *dle ustavičnosti* pro stálost, ze stálosti – 358 *batožná duha* modřina batohem (t. j. důtkami) způsobená – 359 *vzdřěhši* způsobivši – 363 *mukař* mučitel – 365 *by byla* že jest – 366 *milost* láska – 378 *u zvlášťivě prietě* ve zvláštním boji, sváru – 380 *meč* udeří – 382 *plt* pleť, kůže – 383 *zvěžením svázáním, spletením; za se* nazpět – 384 *ostaniechu* zůstaly – 387: jedna proti druhé – 391 *postata* podstata – 311-391 barvy tváře, vlasů a ran Kateřininých vysvětluje básník ve shodě se středověkou symbolikou barev jako znaky lásky Kateřiny ke Kristu: zelená znamená počátek lásky, modrá věrnost a vytrvalost, černá smutek, bílá naděje, červená žár lásky a žlutá ukojení lásky

393 *bieše stany* vše *rozbila* usídlila se – 395 *muože* mohla – 396-399: v. ukázkou o Tristramovi a Izaldě (na str. 383-388); láska Kateřinina ke Kristu se tu přirovnává k lásce Tristrama a Izaldy – 399 *sl'úbenie* zasnoubení – 402 *rozžženie* zanicení – 404 *nořieše* ronila – 406 *čticě* úzkost – 408 *nerozpáci* se nezviklalo se (ani trochu) – 409 *jedno ež* až na to, že

LEGENDA O BLAHOSLAVENÉ ANEŽCE

Českosť námětu se tato skladba blíží legendě prokopské. Zakládá se na latinské legendě, kterou napsal okolo roku 1320 nějaký český františkán jako podklad pro kano-nisační řízení. – Česká skladba je dochována jen v nepatrných zlomcích (84 celých veršů a 16 veršů neúplných), jež odpovídají částem 9. až 12. kapitoly latinské předlohy a líčí události před Anežčinou smrtí a po ní. Byl-li poměr českého textu i v nedochovaných částech k latinské předloze podobný jako v dochovaných zlomcích, lze předpokládat, že celá legenda měla 1500 až 2000 veršů a byla tedy nejdelší staročeskou legendou po legendě kateřinské. Nepatrný počet dochovaných veršů neumožňuje nám udělat si jasný obraz o umělecké hodnotě legendy jako celku, ale i zachované zlomky ukazují, že kult svěťice se neomezoval jen na prostředí, v němž žila a působila, ale že byl rozšířen i mezi lidem.

Jako ukázkou podáváme nejdelší souvislý zlomek o klášterní sestře Kateřině.

(V tomto zlomku se dochovala jedna z posledních částí legendy, ličící konec života bla-hoslavené Anežky a události, které se přitom v klášteře staly.)

-bu božie tělo,
jehožto žádala zavše;
milú Angnu zpoviedavše,
pak jiej božie tělo dachu,
5. potom ji olejeváchu.
V tom zákoně panna jiná,
tak řečená Kateřina,
desět let byla v nemoci,
žeť nemohla bez pomoci
10 ani léci ani vstáti;
musili jiej pomáhati.

- Vzvědě, že olejována
 Angnežka, přihotována
 na tu dalekou cestu
- 15 k tomu nebeskému městu,
 zvolá hrozným hlasem stručně,
 až hlas její vzniesie zvučně,
 žádající svú vši sílu,
 byť mohla Angnežkú s milú
- 20 pomluviti as konečně.
 Přinesu ji panny vděčně
 tam k světiej Angnežce k lóži.
 Tu uzřevši sluhu boží,
 ana se již kochá v božě,
- 25 vecé: „Auvech, mně nebožě,
 čímž již viac oduším sobě,
 ktoli mě utěší po tobě,
 má žádúcie matko milá?
 Tys mě v božě vždy těšila.
- 30 Byť mi se ta radost stala,
 bych po tobě neostala,
 jsúc v tejto nuznej. . . .“

3 *Angna Anežka* (lat. Agnes) – 5 *olejeváču* dali poslední pomazání – 6 *zákon* řád, řehole
 – 10 *léci* lehnouti – 16 *stručně* jadrně – 20 *promluviti as* promluviti aspoň – 21 *vděčně* ochotně
 – 25 *mně nebožě* mně nebohé – 26 *viac oduším sobě* nadále utěším se – 30 *byť* kdyby

TRISTRAM A IZALDA

Česká báseň, pozoruhodná svým rozsahem (má téměř 9000 veršů), je zpracována podle německých předloh (Eilharta von Oberg, Gottfrieda von Strassburg a Heinricha von Freiberg); její skladatel se soustředil pouze na děj a dobrodružné epizody, jež líčí dosti jednotvárně. Vypráví, jak král Marek vyslal svého rytíře, odvážného Tristrama, aby mu přivezl nevěstu. Je to irská princezna Izalda. Tristram a Izalda při návratu ke králi omylem vypijí kouzelný nápoj lásky, který je určen Markovi a Izaldě. Autorovo líčení vztahu Tristrama a Izaldy je z velké části poplatné rytířským romantickým skladbám. Děj vrcholí smrtí Tristramovou a Izaldinou, kterou dosahují oba odpuštění krále Marka.

Naše ukázka líčí počátek lásky mezi Tristramem a Izaldou po požití kouzelného nápoje lásky.

Tristram odtavad obráti se přeč,
 sta se jemu toho tu milá věc,
 neb tu té krásné panny doby,
 pro niž se vážil všelikaké škody.